

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

офіційний веб-сайт

***Запровадження нового
Державного стандарту базової
і повної загальної освіти:
нові тенденції, підходи, перспективи***

Мета

- аналіз особливостей нового Державного стандарту;
- методичний супровід реалізації нового Державного стандарту в основній та старшій школі
- моделювання Державного стандарту через призму освітніх галузей.

Акценти для опрацювання

1. Новий Державний стандарт базової і повної загальної освіти: зміст та етапи впровадження.

2. Концептуальні засади нового ДС базової та повної загальної освіти.

3. Позитивні ознаки нового Держстандарту.

4. Робота в секціях РМО «Моделювання ДС через призму освітніх галузей».

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ

- рамковий основний нормативний документ, в якому визначено загальнодержавні вимоги до освіченості випускників на рівні початкової, базової і повної загальної середньої освіти,
- покликаний упорядкувати навчальне навантаження школярів, перетворити його з фактора, що негативно позначається на їхньому фізичному і психічному розвитку, на позитивний фактор такого розвитку.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 23 листопада 2011 р. № 1392

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ
базової і повної загальної середньої освіти

І. Загальна частина

Цей Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (далі — Державний стандарт) спрямований на виконання завдань загальноосвітніх навчальних закладів II і III ступеня (далі — загальноосвітні заклади) і визначає вимоги до освіченості учнів основної і старшої школи.

**Якість
освіти**

Зміст

**Державний стандарт
(вимоги до змісту, обсяг, рівень
освітньої та фахової підготовки)**

Новий Державний стандарт базової і повної загальної освіти

впроваджується
у частині базової загальної
середньої освіти
з 1 вересня 2013 року

у частині повної
загальної середньої освіти
з 1 вересня 2018 року

Втрачає чинність

- з 1 вересня 2013 року - *постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. № 24 “Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти”* щодо базової загальної середньої освіти.
- з 1 вересня 2018 року - щодо **повної загальної середньої освіти**.

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ

базової і повної загальної середньої освіти

базується на:

**Національній
стратегії
розвитку
освіти в
Україні на
2012–2021 роки**

**Концепції
Державної
цільової
соціальної
програми
підвищення
якості шкільної
освіти на період
до 2015 року**

На сьогоднішній день в Україні створено нормативно – правове забезпечення освіти у вигляді ієрархічно підпорядкованої системи документів:

- **Національна рамка кваліфікацій**
- **Державний стандарт**
- **Базові навчальні програми**

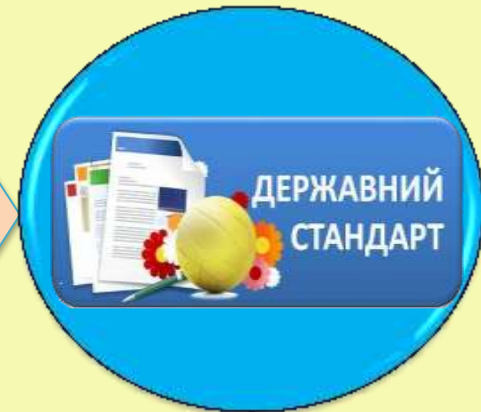
Концептуальним документом, на засадах якого створюються Стандарти освіти, є Національна рамка кваліфікацій (НРК), метою якої є адаптація нашої країни до європейських освітніх стандартів, формування системи навчання впродовж усього трудового життя, підвищення її якості.

У НРК, як і в європейському аналозі, описані вимоги до практичних і загальноосвітніх компетенцій (повноважень) людини на різних рівнях освіти – від дошкільного до постдокторського.

Кожен кваліфікаційний рівень описується в термінах результатів навчання, які визначаються через знання, уміння і **компетентності**.

Новий Державний стандарт базової і повної ЗСО виконує функцію інструменту модернізації освіти:

- ❖ **забезпечує створення єдиного освітнього простору;**
- ❖ **посилює регламентуючу роль школи в системі неперервної освіти;**
- ❖ **забезпечує еквівалентність здобуття загальної середньої освіти у різних формах;**
- ❖ **приводить зміст шкільної освіти у відповідність з потребами часу, завданнями розвитку країни;**
- ❖ **створює умови для диференційованого навчання тощо.**

Новий Державний стандарт

розроблений на основі Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 р. № 462 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 33, ст. 1378), із спрямуванням освітніх галузей на розвиток сформованих і формування нових предметних (галузевих) компетентностей.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Процедура роботи над ДС

- ❖ Розробляється творчим колективом науковців, методистів, вчителів з різних регіонів України під керівництвом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та НАПН України (*наказ №75/5 від 05.02.2010р.*)
- ❖ Затверджується КМ України (*постанова КМУ № 1392 від 23.11.2011р.*)
- ❖ Переглядається не рідше одного разу на 10 років

Функції ДС

Посилення стабілізуючої і
регламентуючої ролі школи
у системі неперервної освіти

Розвантаження учнів
від надмірної
інформації

Впровадження моніторингу
різних рівнів на основі
розроблення критеріїв оцінки
якості

**Державний
Стандарт
освіти**

Збереження єдиного
освітнього простору в державі

Визначення рівнів
загальноосвітньої
підготовки як базису
наступності (дошкілля
– школа – коледж
(ліцей) - ВНЗ)

Створення передумов
для якісної
диференціації шкільної
освіти

Розмежування рівнів відповідальності між центром і регіонами
за якість змісту шкільного навчання і умови його реалізації

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ складається з:

загальної характеристики
складових змісту освіти

Базового навчального плану
загальноосвітніх навчальних
закладів II—III ступеня (додаток 1)

державних вимог до рівня
загальноосвітньої підготовки
учнів (додаток 2)

Введення
оновлених
державних
стандартів

Нові
програми

Нові
підручники

“Перезавантаження освіти”

Ключові поняття:

Науково-методичний супровід

- провідна технологія професійного розвитку педагогічних працівників

Професійний розвиток

- набуття кількісних та якісних показників професіоналізму: професійної педагогічної культури, професійної самосвідомості, удосконалення певних компетенцій і компетентностей

Компетентність

- сукупність знань, умінь, мотивацій, досвід успішного здійснення діяльності

Зміст освіти

- система наукових знань, практичних умінь і навичок, засвоєння і набуття яких закладає основи для розвитку та формування особистості

Державний стандарт базової загальної середньої освіти

- звід норм і положень, що визначають державні вимоги до освіченості учнів та випускників шкіл на рівні початкової, базової та повної загальної середньої освіти, а також гарантії держави щодо її здобуття

Новий Державний стандарт ґрунтується на засадах

**Особистісно
зорієнтованого
підходу**

спрямованість
навчально-виховного
процесу на взаємодію
і плідний розвиток
особистості педагога
та його учнів на основі
рівності у спілкуванні
та партнерства
у навчанні;

**Компетентнісного
підходу**

спрямованість
навчально-виховного
процесу
на досягнення результатів,
якими є ієрархічно
підпорядковані ключова,
загальнопредметна і
предметна (галузева)
компетентності;

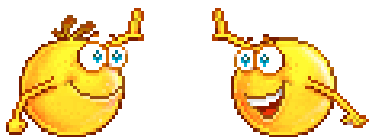
**Діяльнісного
підходу**

спрямованість
навчально-виховного
процесу на розвиток
умінь і навичок
особистості,
застосування на практиці
здобутих знань з різних
навчальних предметів,
успішну адаптацію
людини в соціумі,
професійну самореалізацію,
формування здібностей
до колективної
діяльності та самоосвіти

У новому Державному стандарті розкриваються такі поняття:

Компетентність	Діяльнісний підхід	Компетентнісний підхід	Громадянська компетентність
Інформаційно-комунікаційна компетентність	Ключова компетентність	Ключова компетенція	Загальнокультурна компетентність
Здоров'язберезувальна компетентність	Компетенція	Комунікативна компетентність	Міжпредметна компетентність
Навчальна програма	Особистісно зорієнтований підхід	Предметна (галузева) компетентність	Предметна компетенція
Предметно-мистецька компетентність.	Проектно-технологічна компетентність.	Міжпредметна естетична компетентність	Соціальна компетентність

Формування предметних (галузових) компетентностей

ЗНАЄ І РОЗУМІЄ

УМІЄ І ЗАСТОСОВУЄ

**ВІЯВЛЯЄ СТАВЛЕННЯ
І ОЦІНЮЄ**

**ПРЕДМЕТНІ (ГАЛУЗЕВІ)
КОМПЕТЕНТНОСТІ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Який же зміст освіти?

- Інваріантна складова Базового навчального плану формується на державному рівні і є обов'язковою для реалізації в усіх навчальних закладах. **Зміст освіти в основній школі для всіх учнів єдиний.**
- **У старшій школі навчання є профільним.** Співвідношення навчальних годин для вивчення обов'язкових предметів і предметів, самостійно обраних учнями для профільного навчання, становить орієнтовно 50 на 50 відсотків.
- Варіативна складова Базового навчального плану формується загальноосвітнім закладом з урахуванням особливостей регіону та індивідуальних освітніх запитів учнів.

**Інваріантна
складова**

**Варіативна
складова**

**Базовий
навчальний
план**

Якими документами визначаються вимоги до базового і профільного рівнів?

- **Базовий рівень** визначається обов'язковими вимогами до загальноосвітньої підготовки учнів згідно з цим Державним стандартом,
- **Профільний** — навчальними програмами, затвердженими МОН молоді та спорту України.
- **Варіативні навчальні програми** розробляються з урахуванням потреб різних регіонів і науково-методичних пріоритетів учителя.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів

Наказ МОН України від 20.02.2002 №128
“Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах”

Систематичний підхід – основа роботи над ДС

- Узгоджені цілі стандартизації;
- зміст;
- процес;
- результати;
- окреслені умови, які визначають якість впровадження ДС базової і повної освіти (засоби, ресурси, методики оцінювання тощо)

Основні складові загальноосвітнього стандарту

1) **базовий навчальний план**, що окреслює в інтегрованому вигляді контури змісту загальної середньої освіти (перелік освітніх галузей, що вивчатимуться в школі), визначає питому вагу кожної галузі в загальному обсязі загальної освіти і тривалість її вивчення, встановлює тижневе навантаження учнів кожного класу та співвідношення в ньому навчального часу, що відводиться на реалізацію державного, шкільного і регіонального компонентів змісту освіти;

2) **станданти освітніх галузей** (змістове наповнення галузі та обов'язковий для всіх учнів рівень його засвоєння), що можуть розроблятися стосовно галузі в цілому або навчальних предметів і курсів, у яких реалізується зміст відповідної галузі.

Ключові та предметні компетентності

Інноваційним у Державному стандарті є визначення необхідних для успішного навчання й соціалізації учнів **ключових і предметних компетентностей** :

- вміння вчитися
- загальнокультурна
- громадянська
- здоров'язбережувальна
- соціальна
- підприємницька.

У Державному стандарті обґрунтовано розкрито зміст і структуру ключових компетентностей, які відображаються в змісті відповідних освітніх галузей, визначено сутність поняття «предметні компетентності».

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТОСТІ

уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами

математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки

інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язбережувальна компетентності.

ПРЕДМЕТНІ КОМПЕТЕНТОСТІ

комунікативна, літературна, мистецька,
міжпредметна, естетична

природничо-наукова і математична, проектно-
технологічна та інформаційно-комунікаційна

суспільствознавча, історична і
здоров'язберезувальна компетентності

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ базової та повної середньої освіти включає

Особистісно – зорієнтований підхід

розвиток академічних,
соціокультурних, соціально-
психологічних та інших
здібностей учнів

Компетентнісний підхід

сприяє формуванню
ключових і предметних
компетентностей

Діяльнісний підхід

спрямований на розвиток
умінь і навичок учня,
застосування здобутих знань у
практичних ситуаціях

Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня

(наказ МОНМСУ від 03.04.2012 №409)

Вводяться в дію поетапно:

Варіанти Типових навчальних планів ЗНЗ II ступеня у додатках 1-8 (відповідно до мови навчання та типу навчального закладу).

БАЗОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН |
загальноосвітніх навчальних закладів II—III ступенів

Найменування освітньої галузі	Загальна кількість годин								
	II ступінь (5—9 класи)			III ступінь (10—11 класи)			Разом II і III ступенів (5—11 класи)		
	на тиждень	на рік	кількість %*	на тиждень	на рік	кількість %*	на тиждень	на рік	кількість %*
Інваріантна складова									
1. Мови і літератури	45	1575	27	12	420	15,8	57	1995	23,4
2. Суспільствознавство	10	350	6	6	210	7,9	16	560	6,5
3. Мистецтво*	5	250	4,7				5	250	3,3
4. Математика	20	700	12	6	210	7,9	26	910	10,7
5. Природознавство	30	1050	18	6	210	7,9	36	1260	14,8
6. Технології*	14	490	8,3				14	490	5,7
7. Здоров'я і фізична культура**	20	700	12	6	210	7,9	26	910	10,7
Разом:	147	5145	88	36	1260	47,4	183	6405	75
Варіантна складова									
1. Цикл профільних предметів***				24	840	31,6	24	840	10,2

* Освітні галузі "Технології" та "Мистецтво" у старшій школі належать до вибірково-обов'язкових предметів.

** Години, передбачені для фізичної культури освітньої галузі "Здоров'я і фізична культура", не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

*** Цикл профільних предметів складається із профільних предметів (наприклад, фізики та математики у класі фізико-математичного профілю); профільних предметів (наприклад, екології у класі біолого-екологічного профілю чи географії у класі економічного профілю), курсів профільного навчання (наприклад,

Найменування освітньої галузі	Загальна кількість годин								
	II ступінь (5—9 класи)			III ступінь (10—11 класи)			Разом II і III ступені (5—11 класи)		
	на тиждень	на рік	відсоток від	на тиждень	на рік	відсоток від	на тиждень	на рік	відсоток від
2. Цикл вибірково-обов'язкових предметів				6	210	7,9	6	210	2,5
3. Додаткові години на впровадження поглибленого вивчення окремих предметів, потрофіліаного та профільного навчання, на курси та виборки, факультативи, індивідуальні заняття	20	700	12	10	350	13,1	30	1050	12,3
Разом	20	700	12	40	1400	52,6	60	2100	25
Традиційно допустиме навчальне навантаження	157	5495		66	2310		223	7805	
<u>Усього (загальне навчальне навантаження)</u>	167	5845	100	76	2660	100	243	8505	100

**Типовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів з
навчанням українською мовою**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Перша іноземна мова	3	2	2	2	2
	Друга іноземна мова	2	2	2	2	2
	Світова література	2	2	2	2	2
Суспільство - знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	4	-	-	-
	Алгебра	-	-	2	2	2
	Геометрія	-	-	2	2	2
Природо-знавство	Природознавство	2	-	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2	2
	Географія	-	2	2	2	1,5
	Фізика	-	-	2	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3	3
Разом		25,5+ 3	27,5+ 3	29+3	29,5+ 3	31+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1,5	2,5	1,5	2	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		27+3	29+3	31,5+3	31,5+ 3	33+3

*Загальноосвітній навчальний заклад може обрати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

**Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ ПОЗИТИВНІ ЗМІНИ

Нова редакція Державного стандарту зорієнтована на соціалізацію особистості школяра

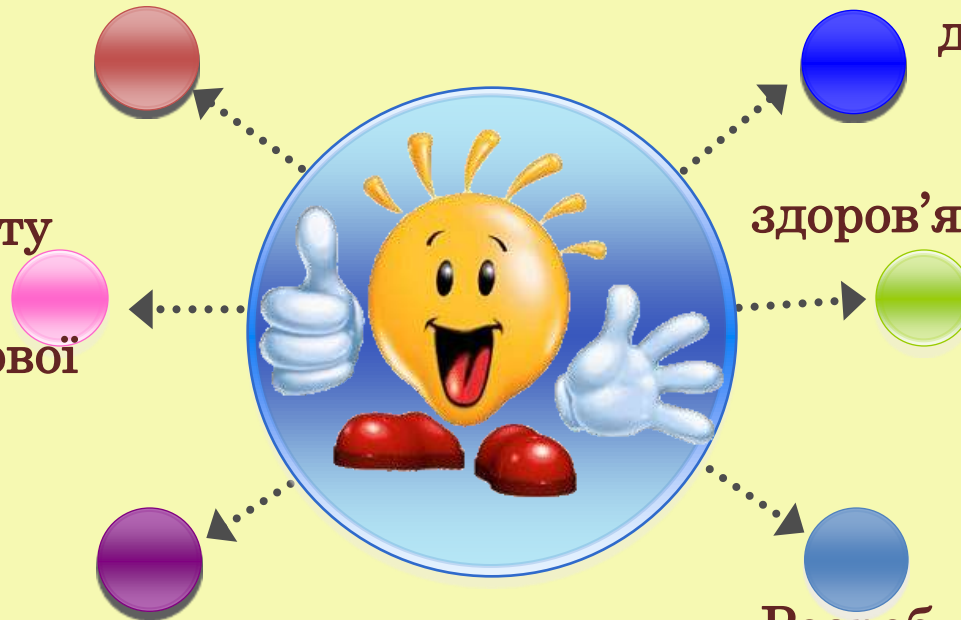
Екологічне спрямування освіти. У змісті кожної освітньої галузі передбачено діяльнісну лінію

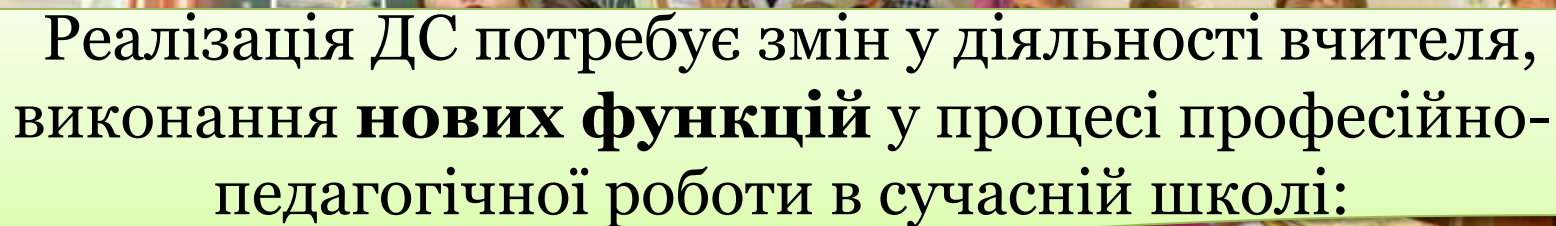
Забезпечено наступність змісту дошкільної, початкової, базової та повної освіти

Використання здоров'язбережувальних, інформаційно-комунікаційних технологій

Особистісно орієнтований та компетентністний підхід

Розроблено єдиний зміст стандарту для всіх мов навчання

Реалізація ДС потребує змін у діяльності вчителя, виконання **нових функцій у процесі професійно-педагогічної роботи в сучасній школі:**

Проектування спільно з учнем індивідуального освітнього маршруту

Конструювання нових педагогічних ситуацій, спрямованих на створення учнями власних освітніх продуктів

Створення умов для прояву творчості, самостійності, відповідальності учня в освітньому процесі та формування у нього мотивації безперервної освіти

Координація діяльності суб'єктів освітнього процесу. Удосконалення управлінської функції

Формування готовності вчителя до роботи в умовах запровадження нового Державного стандарту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Мови і літератури

Суспільствознавство

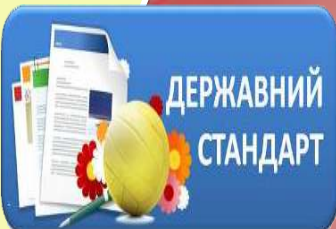
Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

ДЕРЖАВНИЙ
СТАНДАРТ

**ОСВІТНІ
ГАЛУЗІ**

ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

- **"Мови і літератури"** (українська мова, українська література, перша іноземна мова, друга іноземна мова, світова література)
- **"Математика"** (математика, алгебра, геометрія)
- **"Природознавство"** (природознавство, біологія, географія, фізика, хімія)
- **"Суспільствознавство"** (історія України, всесвітня історія, правознавство)
- **"Здоров'я і фізична культура"** (основи здоров'я та фізична культура)
- **"Технології"** (трудове навчання, інформатика)
- **"Мистецтво"** (образотворче мистецтво, музичне мистецтво, інтегрований курс "Мистецтво")

Випускник школи – це особистість, яка володіє

ТАКИМИ

ЯКОСТЯМИ:

*Запорука успішного впровадження
Державного стандарту базової і
повної загальної середньої освіти –
професіоналізм педагога.*

*“Бути у вічному пошукові – це значить
шукати енергію слова в енергії душі”*

(О. Гончар)

Продовжимо роботу в секціях серпневих РМО

